

ИЗЛОЖБА „НАРОДНИ УСТАНАК У СРБИЈИ 1804.“ У МУЗЕЈУ ЗА НЕМАЧКУ ИСТОРИЈУ У ИСТОЧНОМ БЕРЛИНУ

На основу међународне конвенције о културној сарадњи између Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Демократске Републике Немачке дошло је до успостављања контакта између Музеја за немачку историју у Источном Берлину и Историјског музеја Србије из Београда. Сарадња је отпочета споразумом о размени изложби оба музеја.

Историјски музеј Србије је примио обавезу да као први прикаже своју изложбу „Народни устанак у Србији 1804.“ у Берлину 1972. године.

За нову обраду већ релативно застарелих концепцијских и техничких решења ове изложбе, која је иначе стална тематска поставка Историјског музеја у Милошевом конаку у Топчидеру, кустоси Музеја Љ. Константиновић и Љ. Станојевић извршили су све припреме, укључујући израду нове концепције и синопсиса, са посебним освртом на спољнополитичку европску ситуацију и са акцентом на ослободилачку борбу српског народа, борбу која је истовремено довела до коренитих друштвених промена укидајући феудалне односе и стварајући предуслове за развој капиталистичких друштвених односа у новоформираној аутономној Кнежевини Србији.

Овако разрађена концепција послужила је као основ за избор експоната који би на савремен музеолошки начин информисали иностране посетиоце о овом значајном раздобљу историје једног од народа Југославије.

Синопсис је продискутован и прилагођен простору и помагалима у изложбеној дворани Музеја за немачку историју у Источном Берлину. Истовремено су прецизиране све обавезе једне и друге установе, као и комплетан поступак око реализације изложбе, како би се остварио жељени резултат.

Сарадници Музеја за немачку историју обрадили су технички пројекат експозиције и извршили монтажу. Они су, такође, припремили плакат на основу елемената предложених од Историјског музеја Србије.

Сарадници Историјског музеја Србије обавили су техничку обраду свих експоната и према пројекту извршили сигнирање, ради што лакшег манипулисања материјалом приликом монтаже. Они су, такође, припремили репрезентативни каталог на немачком језику.

Сви ови послови, који су захтевали тачност и одговорност оба партнера, обављени су без тешкоћа и застоја, онако како је било планом утврђено.

Захваљујући погодном простору и изузетно добрим техничким помагалима, као и свесрдном залагању сарадника Музеја за немачку историју, било је могуће постићи веома успелу тематску повезаност експоната и поставити изложбу чији су експонати сви заједно служили објашњењу једног историјског догађаја, а да при том и лепота и вредност експоната понаособ дођу до изражаја.

Музеј за немачку историју је предузео све да би чин отварања до-био што свечанији карактер. Отварању су, поред публике, присуствовале многе угледне личности из културног живота Источног Берлина као и представници амбасаде СФРЈ, са амбасадором на челу. Телевизијским преносом отварања изложбе и присуством представника радија дат је велики публицитет овом догађају у јавности Демократске Републике Немачке. Кроз више приказа у разним дневним и недељним листовима домаћина дата је позитивна оцена сарадње наша два музеја. Истакнут је посебан значај презентованог раздобља за историју српског народа и указано на вредности експоната, који су највећим делом били оригинали, често и уникати, досад врло мало познати или сасвим непознати посетиоцима немачких музеја.

Отварање изложбе у Берлину било је добра прилика за размену стручњака Историјског музеја Србије и Музеја за немачку историју, ради упознавања музеолошких презентација првенствено историјских материјала, односно музеја историјског типа и других музеја значајних за упознавање културне баштине једнога народа.

Група од пет стручњака Историјског музеја Србије обишла је најзначајније музеје и збирке у Берлину, Потсдаму, Дрездену, Лајпцигу, Вајмару, Алтшверину и Ростоку. Посебна пажња посвећена је детаљном разгледању и анализирању концепција и техничких реализација музејских поставки. С обзиром на то да је овај студијски пут био изванредно организован захваљујући предузимљивости Музеја за немачку историју, у току разгледања као и непосредно после тога вођене су дискусије о многим питањима занимљивим и значајним за музејске раднике, као што су научноистраживачка обрада једног историјског раздобља, савремена музејска презентација, и савремени технички уређаји који се користе у музејским поставкама.

Посебно је био занимљив обилазак Историјског музеја и Војног музеја у Дрездену, Етнографског музеја у Лајпцигу, чије поставке или делови поставки представљају веома успела и технички занимљива решења. Измењујући мишљења и дискутујући на лицу места о разним проблемима са којима се у својој пракси сусрећу музејски радници, наши стручњаци су стекли драгоцену искуства на овоме путу.

Поред ових музеја, посебно је занимљив музеј у Алтшверину — као покушај реализације пољопривредног музеја у природном амбијенту уз коришћење више аутентичних објеката из разних периода, чиме се стиче јаснији увид у историјски развој и фазе кроз које је пролазила пољопривреда одређеног краја, поморски музеј у Ростоку — Варнеминде, који је организован на броду.

Ово студијско путовање било је изванредна прилика да се, кроз музејске изложбе, добрим делом упозна историја и културно наслеђе немачког народа, а исто тако и стекне слика о стању и развоју музеја и музеологије у ДР Немачкој. Драгоцену помоћ у томе пружила је нашој групи Верагизела Евалд, сарадник Музеја за немачку историју, која је пратила групу.

Љиљана Константиновић